

Novi tekstilni stroji v IPI

Izdelal: TEXTILSTROJ (Zagreb)

VSEBINA:

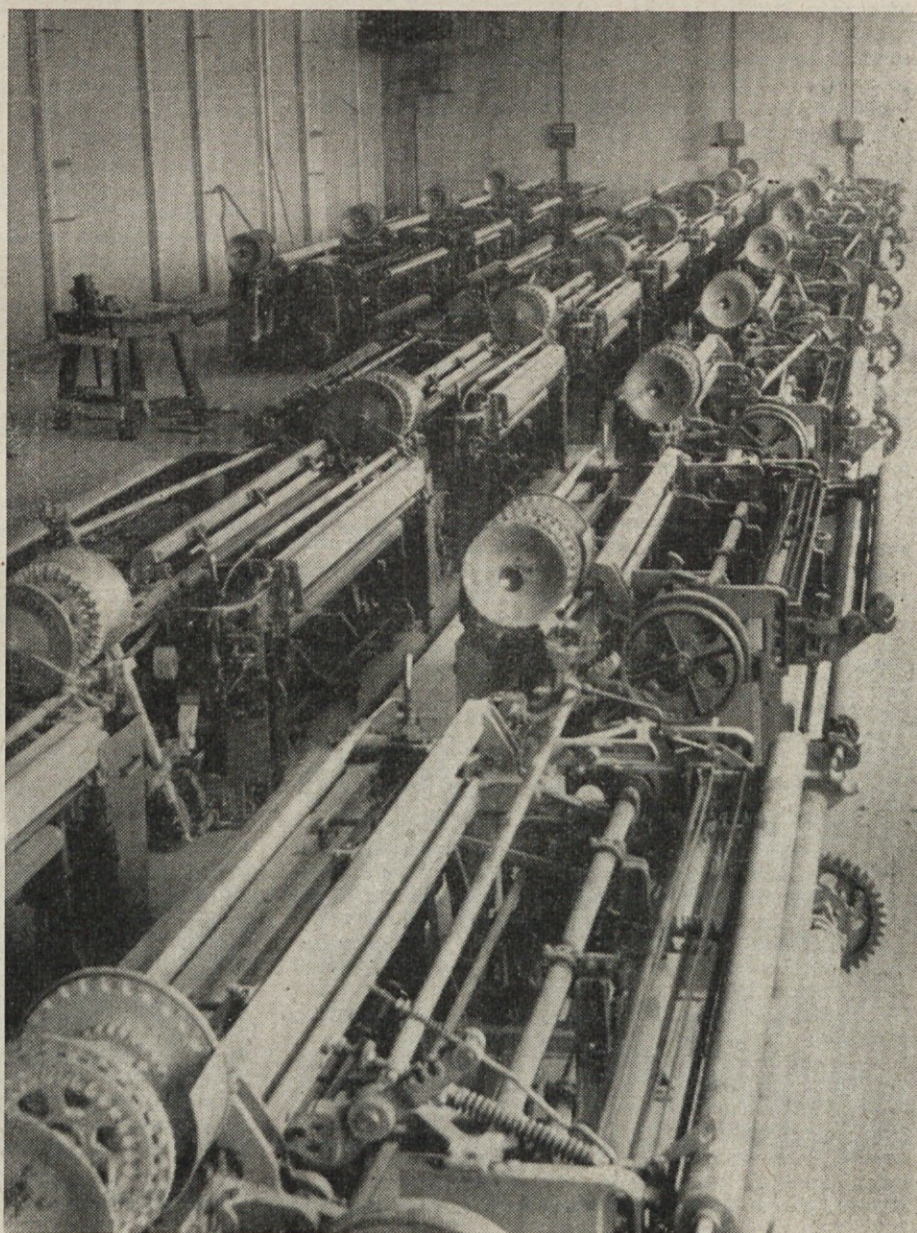
- V. Kern — Ob dnevu republike
- Dr. Jerovec F. — Naši rezultati za devet mesecev 1959
- K. Marinc — delavski svet je sprejel
- J. Ukmar — II. Kongres sindikata tekstilnih delavcev
- O. Lipovšek — E. I. A. T. 59
- L. Zabukovec — Vtisi s potovanja po Rusiji
- F. Rebernik — Kako smo delali
- J. Strojani — Podatki in razmišljanja o nesrečah
- I. Majhen — Nekaj o tednu požarne varnosti
- V. Habjanova — Personalne izpremembe
- I. Sešek — Uganite kaj je to?

Živel 29. november

K številnim delovnim zmagam čestitamo vsem delavcem v Induplati in vsem delovnim ljudem naše domovine ob priliki

**16. OBLETNICE
PROGLASITVE FLRJ**

DS in UO
Uprava
Sindikalna podružnica
OO ZK v Induplati
Mladinska organizacija
TVD Partizan Jarše

Ob Dnevu republike

Samo šestnajst let je minilo odkar so v Jajcu sprejeli zgodovinske odloke. Tedaj je v Jugoslaviji še trajala osvobodilna vojna, vendar so naši narodi že dosegli visoko stopnjo socialističnega razvoja in se v teh kratkih letih razvili v sodobno razvito industrijsko deželo. Razvoj socialistične demokracije pa je dosegel tako visoko stopnjo, kakršne pred nami še niso dosegli nikjer drugje.

Pot, katero smo prehodili, ni bila lahka. Milijoni so v tem boju darovali svoja življenja in marsičemu smo se odrekli. Bilo je treba imeti tudi precej poguma, da smo se lahko otргali od stare družbe ter istočasno premagali zaostalost in na ruševinah prehojene poti ustvarili novi svet.

Po tej zgodovinski poti so lahko narodi Jugoslavije korakali varno in brez kolebanja samo zato, ker se je v tem boju bojevala v prvih vrstah marksistično-komunistična Partija Jugoslavije. Komunistična Partija Jugoslavije je v različnih pogojih boja našla vedno pravo pot, po kateri je vodila svoje ljudstvo do zmage. Moč naše Partije je bila v njeni nerazdružljivi povezanosti z delavskim razredom in v njeni sposobnosti, združiti vse narode Jugoslavije. Svojo silo je Partija pokazala tudi s tem, da je vedno dosledno stala na pozicijah marksizma in, da je znala marksizem ustvarjalno uporabiti v vseh težkih in zapletenih trenutkih boja in graditve.

Če se spomnimo najbolj usodnih trenutkov v tem zgodovinskem razdobju, potem moramo priznati, da so bili to trenutki, ko je Partija morala sprejeti naslednje sklepe:

Sklep o oboroženem uporu in vstaji l. 1941. V tem času je bila Jugoslavija razkosana, njeni narodi so bili sprti in fašizem je grozil, da si osvoji ves svet.

Sklep o proglasitvi Demokratične Federativne Republike Jugoslavije. Naša Partija je sprejela sklep o proglasitvi Republike v najtežjih pogojih boja za osvoboditev, ko našega sklepa zunanji svet ni hotel razumeti in smo zatorej ostali brez pomoči z Zahoda prav tako kakor z Vzhoda.

Sklep, da se bomo uprli in pričeli težak boj, katerega so nam vsilili leta 1948. V tem boju smo branili svojo neodvisnost in svoj svobodni socialistični razvoj pred birokratskim pojmovanjem. Bojevali smo se za svobodo razvijanja socialističnih sil na svetu, za enako-

pravne odnose med socialističnimi državami na svetu in za enakopravnost delavskih gibanj.

Partija je sprejela sklep o uvedbi sistema delavskega in družbenega samoupravljanja, s katerim preide upravljanje družbene lastnine v roke delovnega človeka.

Nadvse pomemben je tudi sklep o nadaljnjem razvoju in razširitvi sistema samoupravljanja delovnega ljudstva pri graditvi komunalnega sistema.

Pot naše socialistične graditve, katero smo prehodili v teh 16 letih, je bila težka, zamotana ne samo zaradi težavnega zunanje-političnega položaja, ki je vladal v svetu temveč tudi zaradi podedovane gospodarske zaostalosti. Prav zato je bilo potrebno mobilizirati vse sile in osredotočiti vsa materialna sredstva za hitro gospodarsko preobrazbo države.

»Socializma ne gradimo«, je v nekem svojem govoru rekel tov. TITO, »zaradi same ideje temveč zaradi njegovih graditeljev, zaradi človeka in to ne samo zaradi človeka bodočnosti pač pa tudi za našega današnjega človeka«.

V vsej tej borbi za socialistično preobrazbo Jugoslavije, je bila Zveza komunistov tista sila, ki je ne-prestano in ustvarjalno vodila ta proces razvoja in pri tem menjala svojo vlogo in svoje metode. Pri uresničevanju svojih ciljev je imela ZK pred seboj svoj cilj, za katerega je delala in to za osebo srečo človeka in za nadaljnji razvoj socialistične demokracije.

Zveza komunistov Jugoslavije je v vseh teh zapletenih razmerah znala določiti jasno linijo in perspektivo našega nadaljnjega razvoja. Pri tem se je vedno posluževala lastne prakse in izkušenj mednarodnega delavskega gibanja. Zaradi tega smo tudi novim odnosom, katere smo ustvarili, sistemu socialistične demokracije in samoupravljanju delovnega človeka, dali polno politično podporo.

Socializem je danes konkretna praksa milijonov naših delavcev, ki so postali aktivni graditelji novih odnosov med nami.

Pot naše graditve nove Jugoslavije je omogočila takšno razgibanost in mobilizacijo delavskih in materialnih sil, ki nas vodi k vedno hitrejšemu in uspešnejšemu približevanju k tistemu cilju, za katerega je darovalo v borbi svoja življenja stotisoče najboljših sinov Jugoslavije, k tistem ciljem, katere smo naznačili že pred 16 leti, v dneh, ko smo ustvarjali socialistično skupnost v DEMOKRATIČNI FEDERATIVNI LJUDSKI REPUBLIKI JUGOSLAVIJI.

V. Kern

Delavski svet je sprejel

Na svojem zasedanju, dne 9. X. 1959 je naš DS razpravljal o bližnjih in perspektivnih investicijah. Imamo vtis, da se je v »Induplati« začel odvijati klobčič, ki je bil do sedaj prilično zapleten. Tu mislimo predvsem kotlarno, ki je predstavljala visok zid, preko katerega ni bilo mogoče skočiti. Podjetja, med njimi tudi naše, do letošnjega leta pravzaprav niso imela možnosti finansiranja z lastnimi sredstvi v tej višini, kot to predstavlja graditev novih kotlarn. Skupna vsota za novo kotlarno predstavlja znesek 300 milijonov dinarjev. Situacija dve leti nazaj je bila taka, da smo se morali odločiti za te investicije, vendar pri vsem tem opustiti misel na kakršne koli druge investicije za dobo več let. Pred dobrim mesecem je bil iznenada razpisan zvezni konkurz, ravno za to vrsto investicij, t. j. za postavitev novih kotlarn in nadomestitev starih. S tem

razpisom se nam je ponudila prilika, da razširimo fronto investicij v našem podjetju, in sicer tako, da se s delom naših sredstev udeležimo zveznega natečaja, s preostalim delom pa poiščemo druge vire, predvsem pa lastni fond za ureditev ostalih potreb.

S te strani je bilo predlagano od uprave podjetja DS, da se sprejme plan, ki je jasno začrtal najnujnejše bližnje in daljne investicije. Naj navedemo, da smo že kupili 20 širokih statev, s katerimi bomo razširili proizvodnjo najbolj iskanega artikla t. j., široke tkanine — rjuhe. Z 2 novimi stroji se bodo povečale kapacitete za približno 700.000 m letno, kar predstavlja približno 350 milijonov bruto produkta več. S tem se bodo povečali tudi naši fond, kar bo ojačalo našo moč v pogledu investiranja.

Nadalje je DS sprejel tudi načelo, da se mora prvenstveno razširiti naše poslovne prostore, to pomeni sezidati nove delavnice, postaviti in zgraditi nove šede ter sezidati in povečati prostor oplemenitilnice in skladišča oziroma blaga. Te gradnje smo primorani začeti brez ozira na to, ali dobimo pomoč v kreditih ali ne, kajti predvidena montaža novih oplemenitilnih strojev ter obnovitev tehničnega procesa v oplemenitilnici in tkalnici, je nujna. Vzporedno z investicijami moramo izdelati načrt za perspektivni razvoj podjetja. Nadalje je bilo sprejeto tudi načelo, da moramo urediti naš obrat družbene prehrane — menzo. Imamo že izdelan načrt za adaptacijo menze. Z uresničitvijo tega načrta bo menza sposobna opraviti tople obroke ter tudi razširiti število abonentov. Predvidoma bodo v bodoče s toplimi obroki postregli v bratu menze, verjetno v dveh izmenah. S tem bo pridobljeno na ekonomičnosti priprave jedil in predvsem na estetiki in higieni v zvezi z razdeljevanjem toplih obrokov.

Pripraviti moramo tudi načrt za zidavo stanovanjskih blokov, kajti življenje zahteva stalno razširjanje stanovanjskih prostorov, katerih žal v Jaršah tako zelo primanjkuje. V pogledu stanovanjske izgradnje v okviru podjetja pa je potrebno tudi, da sindikalna podružnica zainteresira vse, ki so voljni pristopiti v združeno izgradnjo, bodisi v bloku ali v vrstnih hišah. Ta način izgradnje je bil dosedaj za naše podjetje najučinkovitejši in najcenejši.

Z našim počitniškim domom v Umagu imamo še mnogo dela, predvsem pri ureditvi zunanosti, t. j. ureditev kopališča, utrditve obale in podobno.

Že dalj časa smo predvidevali ureditev novega dvigala v predilnici. Nabava 20 novih strojev pa je ta problem postavila v ospredje tako, da smo primorani v najkrajšem času rešiti prevoz. Najslabši stroji v ople-

menitilnici so jiggri, zato smo primorani nabaviti dva nova jiggra.

Med važnejšimi investicijami, ki stoje pred nami, je tudi pričetek oz. zasnova nove montažne upravne zgradbe v bližini vhoda v tovarno. V perspektivi prihodnjih 3—5 let bomo rabili del pisarn, kjer se danes nahaja komerciala in sekretariat za tehnični sektor. Pravtako pa tudi za garderobe ali za proizvodne poslovne prostore, kot n. pr. konfekcijo in slično. S tem bodo čisto upravni prostori postavljeni izven obrata, kar bo ugodneje za interno poslovanje, kot tudi za stike s svetom.

DS je končno sprejel tudi predlog nabave motornega čolna, in sicer takega, da bi omogočil prevoz iz Umaga tudi v oddaljene kraje, n. pr.: Savudrijo, Piran, Koper ali navzdol: Poreč, Novi Grad, Rovinj tako, da bi gostje v počitniškem domu lahko prirejali celodnevne izlete ob lepi istrski obali.

Ob koncu naj omenim še to, da se je odločil DS v letošnjem letu še za nekatere investicije kakor sledi: nabava traktorja in prikolice, avtomobil kombi DKW, serijo novih vlačilcev iz Zagreba ter takojšnjo nabavo butanskega štedilnika za menzo.

Kako pa je s sredstvi za vse te našete investicije? Predvidevamo, da bomo v naslednjem letu imeli skupno razpoložljivih sredstev, brez odbitkov okoli 130 milijonov. Če od tega odštejemo anuitete in ostale obveznosti v prihodnjem letu, nam ostane ca. 80 milijonov, kar pa je seveda premalo za dosego našega plana. Toda sprejeli smo načelo, da postavimo plan, investicije pa prilagodimo trenutnim možnostim.

Prepričani smo, da bomo v dveh letih izvršili zastavljeno nalogo, da bo naš kolektiv s tem doprinesel velik delež pri utrditvi gospodarstva, na drugi strani pa bo kolektiv postavil trdne temelje za bodoči razvoj podjetja.

M. K.

UTRINKI IZ NOV

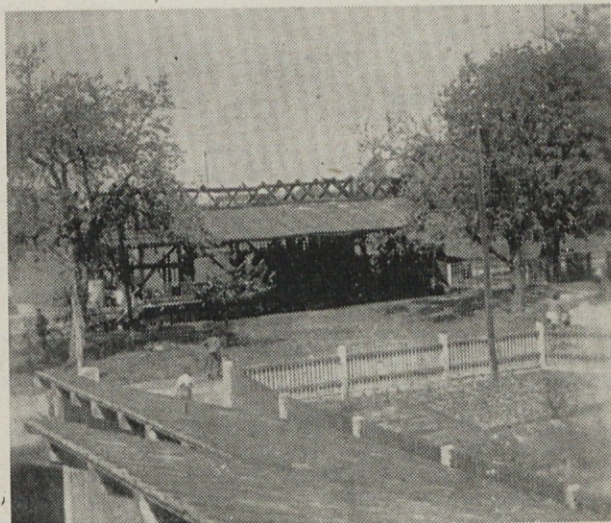
Od tedaj je minilo že 16 let

16. novembra 1943 leta so se trije bataljoni Šlandrove brigade zbrali v Dupeljnah pri Zlatem Polju. Vkljub slabemu vremenu so krenili na akcijo, ki se je glasila: Vpad v tovarno platnenih izdelkov v Jaršah, kjer si bodo borci nabrali blaga in mila in demolirali parni kotel ter drugo.

Z eno četo pa sta tovariša Srečo in Igor napadla železniško postajo Jarše-Mengeš, danes Jarše. Zahtevano je bilo, narediti postajno poslopje in poslopje

skladišča nerabno. Borci so nalogo izvršili. Pogorišče, ki je ostalo, je še dolgo pričalo o napadu na Jarše.

To se je zgodilo pred 16 leti, v času najtežjih borb za svobodo in boljše življenje.

Skladišče postaje Jarše-Mengeš 16. novembra 1943

Naši rezultati za devet mesecev 1959

Finančni rezultat in ekonomski pokazatelji za tretje tromesečje letošnjega leta so bili slabši kot konec polletja, kar vpliva na skupne pokazatelje za 9 mesecev.

V našem devetmesečnem poslovanju smo dosegli celotni dohodek v višini 1 900 224 000.— din ali 3,5 % več kot smo planirali. V primerjavi z lanskim letom za isto razdobje smo dosegli 99,4 %, kar pa ni primerljivo zaradi znižanja stopnje prometnega davka na bombažne tkanine v l. 1959. Če upoštevamo to znižanje, smo dosegli približno 4 % višji celotni dohodek kot v l. 1958.

Dohodek smo dosegli za 3,8 % višji, kot v l. 1958 in za 3,6 % višji, kot smo planirali. V odnosu na 1 zaposlenega smo dosegli dohodek za 4,7 % višji, kot smo planirali, ker smo imeli povprečno manj zaposlenih, kot smo predvidevali po planu. V odnosu na l. 1958 pa smo povišali dohodek na 1 zaposlenega samo za 2,1 %, ker smo imeli več zaposlenih kot v lanskem letu.

Število zaposlenih v povprečju:

- a) v prvih devetih mesecih 1958 1086 oseb
- b) po planu za leto 1959 1166 oseb
- c) v prvih devetih mesecih 1959 1105 oseb

V proizvodnjo je bilo kljub večjemu številu ljudi vloženih manj učinkovitih delovnih ur in to 98,6 % napram lanskemu letu, kar nam pokaže, da smo dvignili produktivnost, ker je proizvodnja bila kljub manjšemu vloženemu delu vrednostno višja za 0,4 % od l. 1958.

Situacija z obratnimi sredstvi se je z ozirom na stanje v prejšnjem polletju letošnjega leta izboljšala. Zaloge so bile sicer konec septembra letos za 14 % višje kot lani, vendar so se razpoložljiva sredstva tudi povečala in to za 8,5 %. Zaloga surovin je narasla od polletne, ki je zadostovala za 45 dni proizvodnje, na zalogo, ki zadošča za 53 dni. Zaloge gotovih izdelkov pa je padla od vrednosti 26-dnevne proizvodnje na 22-dnevno. Tudi plačevanje kupcev se je izboljšalo od povprečno 35-dnevnega roka na 29 dni, kar je sicer še vedno previsoko. Navedeno izboljšanje v strukturi obratnih sredstev je omogočilo boljše plačevanje dobaviteljev, medtem ko smo vse proračunske obveznosti plačevali sproti v predpisanih rokih.

Ekonomski pokazatelji so bili za devet mesecev napram istemu razdobju v lanskem letu sledeči:

- a) produktivnost 101,9 %
- b) rentabilnost 101,7 %
- c) ekonomičnost 96,5 %

V odnosu na polletne rezultate smo v tretjem tromesečju poslabšali produktivnost in rentabilnost, medtem ko je ekonomičnost ostala na isti višini.

V polletju pa so bili navedeni ekonomski pokazatelji v odnosu na prvo polletje 1958 sledeči:

- a) produktivnost 104,7 %
- b) rentabilnost 103,1 %
- c) ekonomičnost 96,3 %

Po sklepu DS z dne 25. VII. letos je bil v skladu z navedenimi doseženimi rezultati razdeljen čisti dohodek podjetja za devet mesecev sledeče:

del, ki predstavlja zaslugo kolektiva 241 458 989 din
del, ki je posledica gibanj na tržišču 67 707 450 din
skupaj čisti dohodek 309 166 439 din

Za razdelitev čistega dohodka na osebne dohodke in sklade je bilo sprejeto že 25. VII. 1959 po DS isto razmerje, ki je bilo osnova pri analizi tarifnega pravnika za l. 1959 in to:

na osebne dohodke 76 % ali 234 966 494 din
na sklade 24 % ali 74 199 945 din
od tega rezervni sklad 7 640 626 din
skupni rezervni sklad 1 331 186 din
in nerazporejena sredstva 65 228 133 din

Poslabšanje rezultatov produktivnosti in rentabilnosti napram polletju je posledica dopustov v mesecih

juliju in avgustu. Padec ekonomičnosti v odnosu na l. 1958 pa je posledica višjih stroškov v l. 1959 in to predvsem za vkalkulirane osebne dohodke. V primerjavi z lanskim letom je doseglo podjetje manj čistega rezultata dobička kot v lanskem letu. V lanskem letu je bilo doseženo 380 000 din dobička na 1 zaposlenega, v letošnjem letu pa samo 336 000 din računano za razdobje devetih mesecev. Če upoštevamo, da so vkalkulirane plače, to so plače po času in učinku, narasle za 31,5 % ali 47 000 din bruto na enega zaposlenega za devet mesecev, ugotovimo, da je tudi ta rezultat v sorazmerju z ostalimi.

Poleg povečanih stroškov za plače so se povečali tudi drugi stroški v odnosu na l. 1958. Sestav dobička in dohodka je bil v tisočih dinarjev sledeč:

	v letu 1958	v letu 1959
dobiček po kalkulaciji	222 639	228 127
znižanje lastne cene	179 046	132 898
odstopanje od planskih cen	9 473	6 486
višek izrednih dohodkov	1 756	4 066
dobiček	412 914	371 577
vkalkulirane plače	153 121	216 000
dohodek	566 035	587 577

Iz navedenega lahko ugotovimo, da je izdatno nižje znižanje lastne cene za okrog 46 000 000 din. Povečani kalkulirani stroški pa so bili za isto razdobje sledeči:

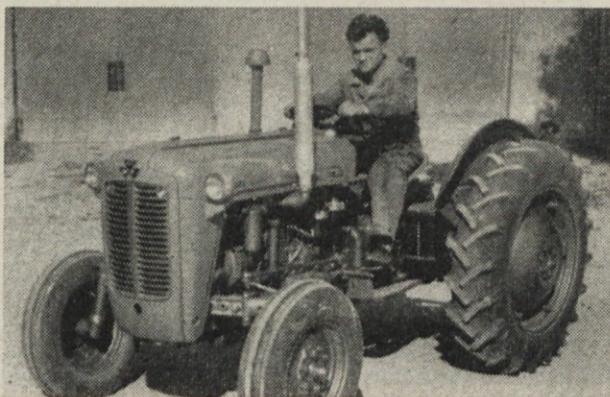
za plače povečano za	53 000 000 din
za investicijsko vzdrževanje	9 000 000 din
za obresti iz nerazporejenih sredstev	3 000 000 din
skupaj	65 000 000 din

Nižje znižanje lastne cene je torej posledica objektivnih činiteljev in povsem razumljivo. Z ozirom na navedeno pa je upoštevati, da niso skupni osebni dohodki, ki so bili izplačani, obračunani na enega zaposlenega, narasli v taki višini. V lanskem letu smo »delili« več sredstev preko vkalkuliranih plač. Upoštevajoč vse prejemke zaposlenih za dobo devetih mesecev v lanskem in letošnjem letu, smo povečali osebne dohodke v povprečju za 14,6 %.

Zaradi toliko višjih izplačil za vkalkulirane plače smo v devetih mesecih izplačali skupno v bruto zneskih:

vkalkulirane plače	216 514 000 din
za »delitev«	11 218 000 din
za kritje izgube menze in malic	3 416 000 din
za nagrade in višek dnevnic itd.	241 000 din

Upoštevajoč razliko plač v zalogah in delež, ki odpade na osebne dohodke pri izvoznih premijah, razpolagamo konec septembra s 4 108 000 din bruto osebnih dohodkov, kar predstavlja ca. 15 % mesečne plače za vse podjetje.

Novi traktor je že davno tu

II. Kongres Sindikata tekstilnih delavcev

Prve dni oktobra je bil v Beogradu II. Kongres našega strokovnega sindikata, to je sindikata tekstilnih, usnjarskih in gumarskih delavcev.

Poleg številnih delegatov iz države so na Kongresu prisostvovali tudi predstavniki sličnih delavskih organizacij iz Avstrije, Francije, Italije, Poljske, Zapadne Nemčije in Madžarske.

Kongres je prinesel zelo važne zaključke glede nadaljnega razvoja naše stroke. Predvsem je sedaj zaključeno obdobje pospešene graditve bazične industrije, za katero je prav naša stroka dajala ogromna sredstva. Zaradi tega je ostala tekstilna industrija v istem položaju, v kakršnem je bila. Ostala so kričeca nesorazmerja med zmogljivostjo predilnic, tkalnic in oplemenitilnic. Novo zgrajena podjetja po vojni so v tem pogledu stanje prej poslabšala kot izboljšala. Nastal je tudi občuten in neenakopraven položaj med starimi in novimi podjetji. Stara z muko odpravljajo najosnovnejše proizvodne probleme (grla), da ne govorimo o primernosti delovnih prostorov, klimatizaciji, notranjem transportu, HTZ pri delu, sanitarijah itd. Povprečna iztrošenost strojnih naprav starejših podjetij Jugoslavije je že dosegla 70 odstotkov. Že itak minimalna sredstva pa so v večini podjetij vezana na anuitete (odplačila dolgov). Medtem pa imajo nova podjetja na podlagi istih predpisov sredstev dovolj in jih dostikrat izkoriščajo le za to, da jih izkoristijo. Nujna je torej intervencija skupnosti. Kongres se je z vso resnostjo zavzel za prehod na generalno rekonstrukcijo starih podjetij, kajti vložena sredstva se bodo tako najhitreje obrestovala.

Rekonstrukcijo nam narekuje tudi perspektivni načrt razvoja tekstilne industrije do leta 1971 in odprava nočnega dela. Do leta 1971 moramo doseči evropsko povprečje proizvodnje tekstila na enega prebivalca, ki znaša 8,17 kg, medtem, ko bo znašalo naše povprečje konec letošnjega leta le 4,51 kg, kar pa je vseeno 30 % več kot leta 1939. Da bomo to dosegli, moramo energično pričeti reševati v državnem merilu tri osnovna vprašanja: surovine, kapacitete in sredstva.

Glede surovin na kratko toliko. Domača proizvodnja bombaža se mora povečati od sedanjih 2.000 na 40.000 ton, volne od 2.000 na 15.000 ton, celuloznega prediva od 11.000 na 34.000 ton, rajona od 2.500 na 6.600 ton in sintetičnih vlaken, ki jih sedaj še ne proizvajamo, 12.000 ton. Uvoz se bo pri vseh teh osnovnih surovinah bistveno zmanjšal, sproščena devizna sredstva pa vložila v naprave, ki jih doma ne bomo proizvajali. Proizvodnja in predelava lanu ter konoplje ostane po tem načrtu na istem nivoju s tem, da se poveča kvaliteta in praktična uporabnost izdelkov (višje številke preje, finejše tkanine).

Kapacitete: Absolutno prednost mora dobiti, kot je že omenjeno, rekonstrukcija starih podjetij. Zakaj?

Stara podjetja razpolagajo z neprecenljivim in doslej premalo upoštevanim bogastvom — s kadri in z delovnimi izkušnjami. V pretežni večini odpadejo drage in razmeroma zamudne novogradnje, saj je treba le tu in tam dozidati ali nadzidati objekt ali dva. Važnejša je potem pametna ureditev tehnološkega procesa ob sodobni organizaciji dela. Seveda bo treba graditi tudi nova podjetja, vendar ne več velikih kombinatov, kot se je doslej prakticiralo. To je predrago, predvsem pa preveč dolgo traja, preden se tak gigant spravi v redno obratovanje, kajti kadre se ne ustvari čez noč. Delegat iz »Makedonke« je za primer povedal, da imajo v podjetju prav zaradi neizkušenega kadra uničenega 25 % strojnega parka, obratujejo pa šele nekaj let. Zato je Kongres sprejel predlog Združenja tekstilne industrije, da se gradi srednja podjetja, ki se naj pozneje razširijo s svojimi sredstvi.

Najvažnejše pa je vprašanje sredstev. Tu bo treba čimprej napraviti nekaj bistvenih sprememb. Tekstilna industrija Jugoslavije razpolaga sedaj letno z okrog 8 milijardami sredstev (fondi in amortizacija) medtem, ko jih bo rabila 22 milijard letno, če hočemo doseči cilje perspektivnega načrta. Za začetek je Kongres osvojil sledeče mere: sprostiti blokirana sredstva amortizacije in povečati obstoječi odstotek izkoriščanja od sedanjih 10 % na 50 %, odstopiti podjetjem naše stroke 20 % sredstev iz dohodka, ki ga podjetja nakazujejo proračunu in izvršiti nov popis osnovnih sredstev na podlagi današnjih stvarnih cen. S temi ukrepi bi dobila tekstilna industrija približno 7 milijard dodatnih sredstev, nadaljnjih 8 milijard letno pa bo morala investirati skupnosti.

Pri tem ostaja še vedno odprto vprašanje nočne izmene v tekstilni industriji. Stališče našega sindikata se ne menja — nočno delo je treba ukiniti. In vendar tega ne moremo storiti čez noč, kajti s tem bi v proizvodnji ogromno izgubili. Nastal bi tudi občuten problem, kje zaposliti odvisno delovno silo, ki jo sicer veže tretja izmena. In končno rabimo za nadoknaditev izgubljene produkcije celih 80 milijard sredstev za kapacitete, ki bi to izgubo krile. Zato je torej problem nočnega dela tako težak in zato je tako tesno vezan na našo rekonstrukcijo. Da pa bi se olajšal položaj delavcev — predvsem žena, ki delajo v nočni izmeni, je Kongres sprejel sklep, da se priporoče Zveznemu izvršnemu svetu gotove začasne mere, in sicer: skrajšanje delovnega časa, povečanje osebnega dohodka za nočno delo od sedanjih 12,5 % na 25 % in dajanje brezplačnega toplega obroka.

Kongres je obširno obravnaval tudi vprašanja produktivnosti, nagrajevanja, strokovnega izobraževanja, higiensko tehnične zaščite pri delu itd. — vendar o tem morda drugič.

Izdatke, ki jih mora delavski svet posebej spremljati, smo v odnosu na od DS postavljeni letni proračun dosegli sledeče:

Izdatek	Po letnem predrač.	Dejansko v 9 mes. %	
reprezentančni stroški	500 000	368 113	73,6
stroški za reklame in oglase	2 000 000	2 477 990	123,9
stroški za sejme in razstave	1 800 000	1 712 209	95,1
stroški za potov. v tuzem.	3 000 000	1 826 131	60,9
stroški za potov. v inozem.	3 000 000	320 186	10,7
str. za prev. z oseb. avtom.	1 700 000	1 401 160	82,4
skupaj	12 000 000	8 105 789	67,5

V celoti stroški niso bili niti sorazmerno doseženi, ker za tri četrtine leta ne dosegajo 75 % letno predvidenih.

Konec tretjega tromesečja lahko ugotovimo, da je bilo za nas slabše kot prvo polletje, kar je reden pojav. V kolikor ne bomo imeli motenj v proizvodnji, bomo v četrtem tromesečju rezultate zopet dvignili do višine polletnih, ki so bili boljši.

Finančni vodja:
(dr. Jerovec Franc)

E. I. A. T. 59

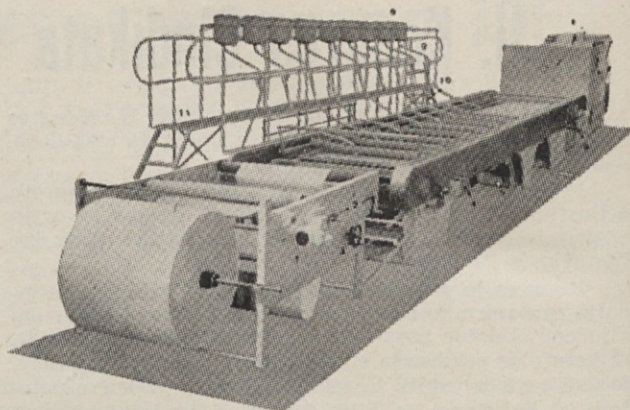
Po dobrem zajtrku v Miradolu terme smo se čili in zdravi odpeljali v Milano. Močan promet na cesti je dal slutiti bližino velikega mesta. Lepo urejena pokrajina s številnimi odličnimi cestami, to je okolica Milana. Naša cesta je prekrizala »strado dela sole« ali po naše »sončno cesto«, na katero so Italijani upravičeno ponosni. K sreči v Italiji ne veljajo cestno-prometni predpisi, podobni našim, ki prepovedujejo hitrejšo vožnjo od 120 km/h. Imeli smo priliko videti vozila, ki so drvela sigurno hitreje kakor 180 km na uro in to je že nekaj, končno javna cesta ni dirkališče.

Mimo starih in novih tovarn ter naselij smo prispeli do predmestja Milana in kmalu nato v samo mesto. Prva ugotovitev je: zelo močan cestni promet. Vkljub temu, da ni nikjer table z označbo prepovedi za vprežni promet, tega nismo videli.

Milano, mesto s skoro dvema milijonoma prebivalcev.

Veličastne ulice, podobne edino onim v Parizu. Kam bi v tej okolici postavil Ljubljano? Odgovor prepuščam očividcem. Preko številnih križišč, kjer smo morali čakati na dovoljen prehod oziroma na prosti znak semaforja, smo prispeli na trg »duomo«, pred milansko katedralo, verjetno eno najlepših tovrstnih zgradb na svetu. Po obsežnosti je druga, za cerkvijo sv. Petra v Rimu, po bogatosti arhitekture pa brez dvoma prva. Čemu naj služi tako velika cerkev če ne kot turistična zanimivost. Priključili smo se potem, ko smo izstopili na Piazza di fontani, številnim turistom in odšli v katedralo. Notranjost ni nič posebnega, čeprav so posamezne stvari velikega zgodovinskega pomena. Name je napravil največji vtis duhovnik in neki njegov spremljevalec, ki sta skupno odpirala stoječe puščice, v katere so verniki metali denar. En sam tak nabiralnik na popolnoma nepomembnem mestu je bil poln denarja in pri tem niso bili redki bankovci za 1000 Lir. Kaj vse delajo ljudje, da bi jim bilo boljše in pri tem žrtvujejo še ono, kar imajo.

Po ogledu »duoma« nas je pot vodila skozi galerijo V. Emanuel pred Milansko »scalo«. Morda delam krivico tej hiši, če jo imenujem milanska scala in to, ker je brez dvoma to opera tega sveta. Opera z najboljšo akustiko, zgrajena leta 1778. Zunanji videz vam nič ne pove, zato je notranjost tista, ki vam razgrne muzikalno življenje skoro dveh stoletij v polni veličini. Veliki ljudje glasbenega sveta so našli v tej hiši svoj ne-

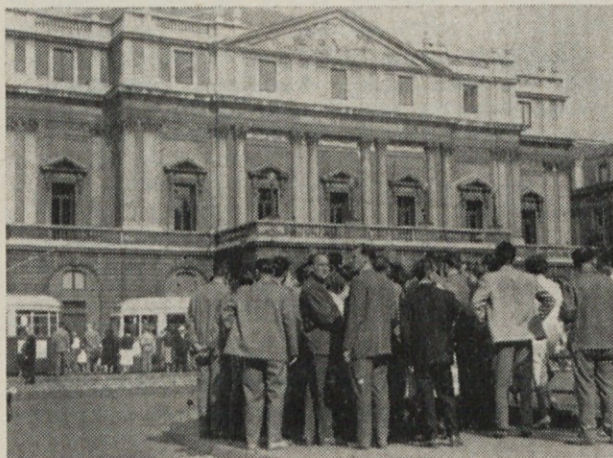
AVTOMATIČNI TISKARSKI STROJ — MIZA
Gebr. STORK & Co'S — Amsterdam Holland

1. Aparat za dovod tkanine
2. Regulator za napetost tkanine
3. Premikajoči se razpenjalec
4. Dotok lepila
5. Pogon za rakelne
6. Pogonski del
7. Mansarda
8. Lonci za tiskarsko goščo
9. Dovod tiskarske gošče z regulatorjem
10. Voz za tiskarske nože
11. Platforma

smrtni prostor. Verdi, Paganini, Puccini ter še mnogi drugi bodo v tej hiši večno živeli. Vojna ni prizanesla scali. Bombe so porušile leseno kupolo in napolnile avditorij z ruševinami in pepelom do drugega nadstropja lož. Toda že mesec dni po končani drugi svetovni vojni so pričeli z obnovitvenimi deli. Iz ruševin so nabrali dele, iz katerih so potem izdelali načrte in novo zgradbo. Baržun in saten za sedeže in pregrinjala so izdelale italijanske tekstilne tovarne in 11. maja 1946 je največji dirigent vseh časov, mali sivolas Arturo Toscanini vodil predstavo v obnovljeni stari hiši.

Majhen je človek, kadar zapuša velika mesta. Podobno se je dogajalo nam, ki smo polni vtisov in želja po novem hiteli dalje, da bi čim več videli in čim manj zamudili. Po ogledu gradu Sforze, ki je edinstven sredi tega velikega mesta, smo prispeli v ulico ali cesto Sempione, kjer smo parkirali avtobus in peš nadaljevali pot do razstavišnega prostora.

Po kratkih formalnostih so se nam odprla vrata na E. I. A. T. 59, kar je kratica za ESPOSIZIONE INTERNAZIONALE ATTREZZATURE TESSILI ali v slovenščini »mednarodna razstava tekstilnih strojev«.

Náša skupina pred »Scalo«

Pred Duomom v Milanu

Prvo smo se ustavili pri Motta, kjer smo za drag denar pojedli malo žemljico in se odžejali s ceno zasoljenim pivom.

Sedaj smo bili prepuščeni vsak samemu sebi. Osebo sem v družbi kolegice in kolega posvetil največ pozornosti oplemenitilnim strojem, in še to s podarkom za filmski tisk. Cenjeni bralec mi naj zatorej oprost, če ne bom opisal tega, kar bi morda njega zanimalo.

V skoro največjem paviljonu (A) so razstavljali oplemenitilne stroje. Prvi vtis je bil, da je razstavljenega preveč in nikakor ne bo mogoče oceniti videno. Posvetil sem pozornost filmskim tiskarskim strojem in videl na prostoru firme Artos iz Zapadne Nemčije tiskarsko mizo z elektronsko napravo za premikanje šablon, s posebno napravo za suho pranje šablon. Tisk se z uvedbo posebnega načina sušenja vrši mokro na mokro, kar delamo tudi pri nas brez elektronskih naprav, žal pa se s tem ne strinjajo v adjustirni, kjer klasificirajo izdelek. Firma Reisinger z Dunaja je razstavila tiskarsko mizo, kjer ostanejo šablone na svojem mestu, premika pa se tekač, ki je iz kovinske tkanine, obložen z umetno maso (zakaj, ne vem). Posode za avtomatično dotekanje tiskarske gošče so nameščene ob strani. Firma »Gebrüder Stork & Co« iz Holandske je razstavljala mizo samo za 4 barve. Seveda producirajo tudi mize za več barv — po želji. Prilivanje tiskarske gošče se izvrši ročno. Šablone so na mestu, premika se tkanina. Elektronskih naprav pri tem stroju ni. Naslednja je bila firma »Zimmers Erben« iz Tirolske. Firma nam je dobro poznana, saj smo z njo že dalj časa v dogovoru. Kupili še nismo od njih ničesar, ker za to ni potrebnega denarja pa tudi tako zelo kritično še ni vprašanje nabave novih stvari, razen tiskarskih vozičkov. Ti pa so v »planu«. Lastnoročno sem se lahko prepričal o prednosti njihovih vozičkov. Premikanje se vrši z eno samo ročico povsem lahko. Voz je stabilen in eksaktnost tiska mogoča. Drugi stroj, katerega je še razstavljala omenjena firma, si nismo natančneje ogledali, ker je bil močno podoben že videnim. Dela na principu premikanja tkanine, ki je nalepljena na večni trak s posebnim lepilom, katerega ni potrebno prav pogosto obnavljati. Recept za to lepilo mi niso povedali, je pa menda nezanimivo za primere, ki niso v skladu s tekačem kot je prikazani.

Vsi razstavljanci filmskih tekstilnih strojev so razkazovali tudi stroje za pranje mize in druge pritlikline. Žal sem zaman iskal stroj za napenjanje gaze na okvirje. Ta problem je že davno rešen, tako so mi izjavili, in za to razstavo neinteresanten. Zanimivo, kaj vse še želimo videti Jaršani! Od ostalih oplemenitilnih

strojev se mi je močno dopadel 2-valjni foulard firme Artos, s katerim je mogoče ožemati, apretirati, impregnirati in barvati. Tak universalni stroj bi bil za Induplati močno zanimiv. Tudi J-box za kloritno beljenje se mi je dopadel. Razstavljeni stroj niti ni tako velik, kakor sem to do nedavnega mislil. Etažni planrami, razni sušilni stroji ter zaprti jiggri in foulardi pa so bili najboljši, vsaj tako so tolmačili razstavljanci. Posebno zanimiv je bil stroj za pregledovanje tkanin na napake po tisku. S pomočjo ogledala, ki sliko lomi v primeren okvir je vprašanje za dolgotrajno gledanje v popolnosti rešeno. Stroj nadalje s pomočjo elektronskih naprav zravnava tkanino v ravno votka tam, kjer se to posebej zahteva.

V ostalih paviljonih so razstavljali stroje za tkalnico, posebej za vse mogoče predilnice, nadalje šivalne stroje in pletilne in druge stroje za tekstilno industrijo, na katere se pa ne razumem kdo ve kaj. Skupno je razstavljalo stroje 600 firm iz 14 dežel na površini 200.000 m².

In kaj lahko rečem kot zaključek obiska tega sejma ali bolje rečeno, te res velike razstave.

V celoti se strinjam s piscem v strokovnem časopisu »Textil«, da prav ta razstava kaže, da bodo vsa podjetja, ki se ne bodo v najkrajšem času modernizirala, bila težak boj za svoj obstoj. Utemeljitev za to: življenjski standard nenehno narašča in s tem premijki delavcev. Proizvajalci morajo zatorej stremeti za tem, da bodo proizvajali čim ceneje, ker bodo le s ceno in s kvaliteto našli kupca. In stroji, ki so bili razstavljeni v Milanu, garantirajo kvaliteto proizvodnje ob minimalni zaposlitvi človeške delovne sile. Svet se modernizira, tehnika išče vedno nove ideje in izkorišča vse možne variante. V igri z jutrišnjim dnem se izplača danes kupiti sicer drag stroj, ker bo le ta samega sebe že pojutrišnjem amortiziral.

Nadalje: Za razstavljalce nismo bili ravno najzanimivejši obiskovalci, toda tega kapitalistični ureditvi ne moremo šteti v zlo. Huje je, ker smo se za marsikaj zanimali ter vprašali za ceno in en sam primer: filmsko tiskarski stroj, niti najmodernejša konstrukcije, kljub temu z mnogimi pozitivnimi lastnostmi, 17.000 US Dolarjev. To je ogromno, če pomislimo, da so to devize, katere le s težavo zberemo za pomladitev obstoječega strojnega parka. Sicer v naši deželi boj s ceno še ne predstavlja perečega vprašanja, ker je delovna sila v primerjavi z našimi zahodnimi sosedi cenena. Vprašanje je, kaj nam bo prinesel jutrišnji dan. Ne pozabimo; vedno bolj težimo za izvozom, tam pa bosta odločala kvaliteta in cena.

Prihodnjič bom zaključil z Milanom in se preko Benetk in Trsta vrnil v Ljubljano oz. Jarše.

VTISI S POTOVANJA PO RUSIJI

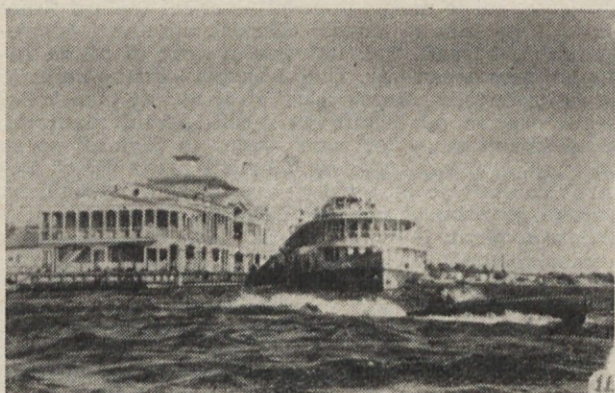
(Nadaljevanje)

Drugi dan smo si najprej ogledali celotno tovarno. Tovarna leži na bregu reke Kostrome, ki se nedaleč od tovarne izliva v Volgo. Zaposlenih je okrog 9000 delavcev. Poslopja so stara že 90 let in v labirintu hodnikov, stopnišč in jaškov smo se težko znašli tudi po večtedenskem bivanju v tovarni. Oddelki povečini niso razvrščeni po tehnološkem postopku in je transport materiala precej podoben našemu. Tako na primer se pripravljalnica nahaja v 2. nadstropju, škrobnilnica v pritličju, votek navijajo na več krajih, tkalnica pa je nameščena v pritličju, v prvem in drugem nadstropju, in sicer v sedmih oddelkih. Strojni park je skoraj povsem nov, saj so v zadnjih dveh letih zamenjali skoro vse stare stroje, tako v predilnici kot v tkalnici. Vsi novi stroji so sovjetske proizvodnje, na kar so vsi, s katerimi smo se pogovarjali, nemalo ponosni.

Naša vsakodnevna praksa je potekala približno tako kot v Smolensku. Sledili smo tehnološkemu po-

stopku in si tako tekom časa ogledali podrobno vse oddelke od skladišča prediva do zadnje postaje naše prakse, to je do laboratorija za preizkušanje prediva, preje in blaga. Stroji so na splošno istih znamk kot v Smolensku.

Kot največjo posebnost iz predilnice velja omeniti nove česalne stroje, ki so bili tačas v poizkusnem obratovanju. Tak stroj zavzema približno polovico prostora našega česalnega stroja in je pravzaprav še najbolj podoben veliki raztezalji. V osmih urah proizvede ca. 800 kg česanega prediva. Deluje po sledečem principu: na pokladalnem stroju iz ročno počesanih roč najprej navijejo svitek, ki ga potem vložijo na česalni stroj. Stroj potem iz traku, ki prihaja od svitka, izčeše kratka vlakna in tvori trak iz dolgih vlaken, iz kratkih vlaken pa tudi oblikuje trak, ki gre lahko potem v nadaljnjo predelavo. Posebnost stroja je tudi v tem, da se da regulirati število oziroma dolžina vla-

Pristanišče na Volgi

ken v traku dolgega vlakna in seveda s tem tudi kakovost kratkovlaknatega traku.

Iz predilnice bom še poudaril široko fronto posluževanja, veliko brzino na raztezaljkah (do 130 m na minuto) in pa težnjo, da se male kolutne cevke v mokri predilnici nadomestijo z velikimi cevkami iz nerjaveče pločevine, ki gredo lahko potem takoj v beljenje, če ni beljena že predpreja (rovnica).

Pripravljalnica je opremljena z enakimi stroji kot ona v Smolensku, le da se med novimi modernimi stroji sem in tja vidi tudi še stroje za navijanje izvitkov, ki so obratovali še za časa carske Rusije.

V tkalnici izdelujejo več vrst platna za letne obleke, platno za embalažo, lahke jadvrovine, največ pa do 17 artiklov. Opremljena je z novimi avtomatskimi statvami tipa ATK—100 in AT—100 L, nekaj pa je še starih Plattovih mehaničnih stativ. Stroji ATK—100 so opremljeni z listovkami, ostali pa so gladki. Brzina strojev je sledeča: gladke avtomatske statve 220 obratov na minuto, statve z listovkami 200 obratov na minuto in stare mehanične statve 180 obratov.

Tkalke poslužujejo v tkalnici od 4 do 16 strojev, pač z ozirom na material v osnovi. Vse osnove so škrobljene. Na navadne statve montirajo v zadnjem času prigranjene avtomate za menjavo izvitkov, ki pa ne delajo najboljšje in tkalka poslužuje samo 4 take avtomate.

Na dan izdelajo v tovarni približno 30 ton lanene preje v največ 5 različnih številkah. Iz te preje pa izdelajo v tkalnici dnevno 87.000 m raznega blaga.

Laboratorij za preizkušanje prediva in preje je opremljen z vsemi mogočimi aparati in napravami. Tako na primer lahko en človek opravi popolno analizo dolgega vlakna v 24 urah. Mnogokrat preizkušajo tudi stvari, ki jim nismo vedeli praktičnega pomena in nam na vprašanje, kje uporabljajo dognane rezultate tudi šef laboratorija ni mogel dati zadovoljivega odgovora. Kvaliteto vlakna ne preizkušajo pri vsaki pošiljki, temveč samo pri spornih in pa na zahtevo proizvodnje.

Laboratorij za preizkušanje blaga je bolj skromno opremljen in tkanino preizkušajo samo na kvadrat-metrsko težo, trdnost, vodonepropustnost in gostoto po osnovi in po votku.

Tudi tu, kot v Smolensku, polagajo veliko važnost na kvaliteto izdelkov in so tako v predilnici kot tudi v tkalnici ljudje plačani z ozirom na kvaliteto izdelane robe. Norme so uvedene v vseh oddelkih in so progresivne. Plače delavcev se gibljejo od 260 do 280 rubljev za novinke, pa od 800 do 1000 rubljev za najboljše delavce pri strojih. Mojstri zaslužijo približno še enkrat toliko kot delavci, pri direktorju pa lahko plačo srednjega delavca pomnožimo z 10. Na splošno je opaziti, da so dobri delavci precej bolj plačani kot nižji in srednji administrativni uslužbenci. Ko sem ravno pri administraciji, naj omenim še to, da imajo

za obračun plač poseben elektronski računski stroj, ki bo kakor pravijo obračunaval plače za vsa tekstilna podjetja v mestu.

Izobraževanju delavcev posvečajo veliko pažnjo. Stalno so v teku razni tečaji za izpopolnjevanje znanja. Za vsak važnejši poklic je pripravljen in predpisan poseben učni program s točno določenim časom teoretičnega in praktičnega pouka. Novinci, ki pridejo v tovarno, morajo obvezno dovršiti tečaj tehničnega minimuma, ki se vrši v prostem času. Dokler novinec uspešno ne opravi izpita iz »tehničnega«, kakor oni pravijo, ne more dobiti svojih strojev in mu pripada plača novinca. Mnogo delavcev poseča večerne gimnazije ali desetletke po rusko, pa tudi obiskovalci večernih tehnikumov in institutov niso redki med delavci.

Tovarna ima lastno bogato strokovno knjižnico, kjer se lahko dobijo na vpogled tudi inozemske knjige in revije. Tudi mi smo večkrat obiskali knjižnico in opazili, da knjižničar nikoli ne sameva in da se ljudje pridno poslužujejo te možnosti izobraževanja. Pri pregledovanju raznih publikacij smo na naše presenečenje v neki ruski reviji našli tudi podroben opis INDUPLATI, z opisom strojev, proizvodnje in glavnih naših artiklov.

Vsak obrat ima svojo menzo ali stolovajo po rusko. Tu lahko delavci poceni in izdatno kosijo. Menze poslužujejo po principu samopostrežbe in si lahko delavec izbere jedila svojemu okusu in denarnici primerno. V menzah točijo samo brezalkoholne pijače. Po oddelkih so na več krajih nameščene pipe za vročo vodo, tako da si lahko delavci sami pripravijo čaj.

Za zdravstveno stanje delavcev skrbijo obratni zdravniki, ki večkrat kontrolirajo stanje sanitarnih naprav v oddelkih. Za čas bolezni dobi delavec do 90 % svoje redne plače. Višina procenta zavisi od dobe zaposlitve. Zdravljenje v bolnici je brezplačno, zdravila za zdravljenje doma pa si mora kupiti vsak sam. Posebnost zdravstvene službe v tej tovarni je tudi »profilaktorijski«. To je posebno okrevališče, kjer delavci, ki sicer redno delajo v proizvodnji, prebijejo svoj prosti čas, spijo tam in se tam tudi hranijo, vse to pod stalno zdravniško kontrolo. Za čas prebit v profilaktorijsku plača delavec minimalni znesek za oskrbovalnino (za mesec dni 70 do 80 rubljev). V ta profilaktorijski predlaga fizično šibke in bolehe delavce obratni zdravnik v sporazumu z upravo podjetja in sindikatom.

Iz pripovedovanj naših sobesednikov smo večkrat povzeli, da se v Kostromi nahaja tudi posebno napredna tovarna lanene stroke — Kombinat ing. Zvorkina. Omogočili so nam ogled te tovarne. V predilnici te tovarne delajo že več let samo dolgo laneno prejo Nm 18 in iste proizvedejo ca. 30 ton na dan. Tudi tkalnica je ozko specializirana in na 600 statvah delajo samo dva artikla. Produktivnost je seveda zaradi tipizirane proizvodnje in tipiziranega strojnega parka lahko precej visoka. Posebnost te tovarne je tudi v tem, da je tukaj prvič na teritoriju SSSR bil uveden 5-dnevni delovni teden in sicer delajo 4 izmene po

Trg revolucije

posebnem urniku. Tukaj so preizkušali praktično vrednost novega tarifnega pravilnika, ki naj bi veljal od leta 1960 dalje na vsej teritoriji SSSR za vsa podjetja lanene stroke.

Sedaj pa še malo o mestu in njegovih prebivalcih. Kostroma je starodavno rusko mesto, domovina legendarnega ruskega narodnega junaka Ivana Susanina. Leži ob kolenu Volge. Hiše v mestu so večinoma lesene, pritlične ali enonadstropne, le novejši del mesta, kjer se je nahajal tudi naš hotel, daje videz mesta v našem smislu z velikimi večnadstropnimi stavbami in novo železniško postajo. V mestu je več tekstilnih podjetij in velika tovarna tekstilnih strojev, kjer izdelujejo stroje za predenje lanu.

IZ MESECA V MESEC

Izpolnitev količ. plana:	Mesečna izpolnitev plana	Primerjava z letom 1958 kumulativno Leto 1958 indeks 100
Predilnica	116,7%	89,5%
Tkalnica	109,9%	93,5%
Gasilske cevi	173,2%	141,7%
Zatanki votki	110,6%	99,4%

Izpolnjevanje norm:

Predilnica	114,1% v normi delalo 287 delavcev
Tkalnica	111,9% v normi delalo 447 delavcev
Oplemenitilnica	114,9% v normi delalo 72 delavcev
Tiskarna	130,0% v normi delalo 21 delavcev
Pogonski oddelek	109,4% v normi delalo 106 delavcev
Nameščenci	117,9% v normi delalo 57 delavcev

Povprečno preseganje norm za celo podjetje je bilo 113,2% in je v normi delalo 990 delavcev.

Konec septembra smo imeli zaposlenih 1092 delavcev in 10 vajencev.

Zastojev zaradi prekinitve električne energije ni bilo, vsi oddelki so polno obratovali.

NEKAJ O TEDNU »POŽARNE VARNOSTI«

Vsako leto posvetimo 7 dni našim strumnim in požrtvovalnim gasilcem in požarni varnosti. Letos se je pričelo to praznovanje v nedeljo 27. septembra in traja do nedelje 4. oktobra. O pomembnosti tega tedna ste prav gotovo že čitali v dnevnem časopisu oziroma slišali najrazličnejša predavanja v zvezi z gasilstvom iz radia. V našem republiškem glavnem mestu predvajajo gasilci tudi praktične prikaze gašenja z najrazličnejšimi aparati in gasilnimi napravami, primernimi požaru.

V našem kolektivu, kjer imamo prilično dobro izurjene prostovoljne industrijske gasilske čete, praktičnih vaj ne bomo demonstrirali, temveč bomo misli k tednu požarne varnosti strnili v nekatere napotke,

Ljudje v mestu so v glavnem zaposleni v teh tovarnah, nekaj zaslužka pa dobijo tudi pri plovbi na Volgi in kot ribiči na Volgi. Pozna se, da je Kostroma precej oddaljena od Moskve; ljudje so precej slabše oblečeni in tudi izbira po trgovinah je manjša. Za zabavo imajo poleg novega sportnega stadiona še park kulture in oddiha, lov v prostranih gozdovih in ribolov na Volgi. Poleti jim nudi Volga tudi kopanje, ki pa po mojem mnenju in mojih izkušnjah ni ravno najboljše. Pri plavanju po Volgi sem naletel na madeže mazuta in nafte od motornih ladij in prišel sem iz vode kot zamorec črn v veselje sokopalcev. Doma je bila potem potrebna precejšnja količina vroče vode in mila, da sem zopet postal pravi Evropejec.

ki so važni za slehernega državljana, saj so od teh nekateri celo uzakonjeni.

Po zakonu o požarni varnosti je za nastanek požara odgovoren vsak državljan, ne glede na to, če je v službi ali doma. Odgovorni za požar doma ste n. pr. že, če je nastal požar zato, ker je padla žerjavica iz štedilnika na tla in pred štedilnikom ni bilo zaščitne pločevine. Lesena tla so se vnela, nastal je požar, krivi ste vi in — kaznovani boste.

Isto velja za primer požara, ki je nastal zato, ker ste po likanju pozabili izklopiti likalnik. Prevelika vročina je vnela leseno mizo. Nastal je požar — krivi ste vi!

V tovarni ste krivi za požar, če ste ga povzročili zaradi nepazljivosti.

Razumljivo je, da je tovarna naš drugi dom, kateri nam posredno daje naš vsakdanji kruh, zato je treba glede požarne varnosti vse mere še strožje upoštevati.

Ne kadite, kjer kaditi ni dovoljeno. Ne mečite po tleh cigaretne ogorke, če so na tleh vnetljive stvari!

Svoje delovno mesto zapustite šele, ko ste se prepričali, da ste stroj pravilno ustavili, da so elektrovi izklopljeni in je luč ugasnjena.

Mastne krpe in oljnato prejo mečite le v zato pripravljen posode!

Dohodi k ročnim gasilnim aparatom naj bodo vedno prosti.

Ne uporabljaj gasilska vedra v druge svrhe!

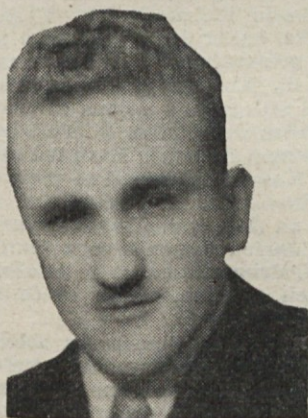
Ne jemlji ključa od hidrantov za druge namene!

Pri vsem naj velja opozorilo, da je ogenj človeku prijatelj, ker mu omogoča različna dela s pomočjo gretja in kuhanja. Kadarkoli pa ostane ogenj nekontroliran, se razbohoti najprej proti lastnemu gospodarju ter v najkrajšem času uniči vse, kar ni njemu namenjeno.

Da bi preprečili požarne nezgode, moramo biti z ognjem skrajno previdni in ga vedno držati v šahu.

Na pomoč

Majhen, poveljnik gasilcev
v Induplati

TRAGIČNA
SMRT
NAŠEGA
SODELAVCA

Bolhar Alojza

Žal moramo v naši kroniki zabeležiti zverinski umor, zagrešen nad našim sodelavcem Alojzijem Bolharjem. Lastni svak — tudi naš sodelavec — Gostič Miha, je umoril pridnega in vestnega Bolharja, kateri je prišel prvokrat v Induplati Jarše 17. aprila 1947. leta in bil zaposlen do odhoda na odsluženje vojaškega roka v JA, to je do 23. oktobra 1950. Tri leta kasneje (19. januarja 1953) se je ponovno vrnil in bil zaposlen do konca svojega kratkega življenja.

Bolhar je bil prvotno nastavljen v tkalnici kot mazač strojev. 5. marca 1958 je padel s kolesom, dobil pretres možganov in bil nato na zdravniški predlog zaposlen kot prevoznik materiala v prejemarni. Po preteku določene dobe se je vrnil v tkalnico na svoje staro delovno mesto — mazač strojev.

Marljivega sodelavca bomo ohranili v lepem spominu. K zadnjemu počitku smo ga spremili 27. X. 1959.

Konoplanov modni kofiček

2.

4.

3.

5

6.

Z današnjo številko se že deloma poslavljamo. Naše slovo smo časovno združili z zimo, ki je že prišla v deželo. Času primerno smo oblekli tudi naše manekene. Na sliki 1 vam predstavljamo moderen plašč iz bouclea. Pripomba: v modi so zopet gumbi. Na sliki 2 je športna čepica iz zankasto pletene volne. V zelo mrzlih dneh jo nosite lahko, kakor je to prikazano na levi sliki. Za športnike priporočamo tiskane vetrne jopiče v briljantnih barvah. Kroj je prosto padajoč, okoli bokov pa lahko jopič zadržnete s pasom, ki pride iz predora samo v sprednjem delu (slika 3). Podoben vetrni jopič, tiskan v prijetnem desenu v živih barvah, ima manekena na sliki 4. Kapuca in rokavi so pleteni. Jopič lahko nosite obojestransko. Za mokre dni se oblečete, kakor manekena na sliki 5, v plašč iz primerne platna (izdelek IPI Jarše). Zapenja se z gumbi in ob strani so dolgi izrezi. Primerne barve za letošnjo sezono so pastelne v vseh niansah, razen rdeče in violetne.

Zaključno še za posebne prilike. Smučarska obleka iz sintetične tkanine, izdelane v Helanca-volna kombinaciji. Obleka je enodelna in prav posebno moderna v tej sezoni. Ne pozabite si ogledati dekorativni kožušček okoli vratu na manekeni št. 6.

PODATKI IN RAZMISLJANJA O NESREČAH

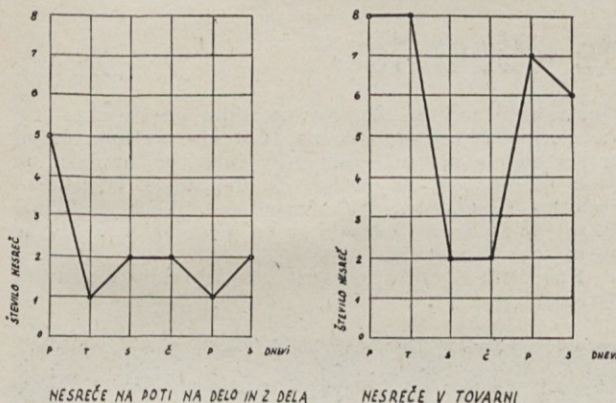
V času od junija do oktobra smo zabeležili 21 nesreč. V predilnici jih je bilo 7, v tkalnici 3, v pogonskem oddelku 5, v oplemenitilnici 1 in na poti na delo oz. z dela 5.

Med vsemi nesrečami so tri težjega značaja. Prav je, da si jih natančneje ogledamo. Ponesrečenec Vidmar Peter je padel z avtomobila ter si pri tem poškodoval obe roki v zapestju in obraz. Vzrok: pretrg vrvi, katero je zategoval okoli tovara, naloženega na avtomobilu.

Drugi ponesrečenec, Gostič Leopold je utrpel hudo poškodbo na desni stegenici. Vzrok: polno naložen voziček premoga ga je pritisnil na stopnice, ki vodijo od rampe v predilnico. Mnenja smo, da je bil nepravilen način opravljanja dela. Primernejša bi bila samokolnica.

Sodelavcu Per Janezu je rezilni stroj zmečkal palec desne roke. Krivdo pripisujemo popolnoma nepravilnemu delu. Dejstvo je, da je stroj nezavarovan, vendar ga je težko zavarovati in istočasno ohraniti sedanji način dela. V bodoče bo treba premisliti, kako najbolje rešiti to vprašanje.

V nadaljevanju bom s pomočjo grafikonov pokazal potek nesreč v prvih 9 mesecih letošnjega leta:

Pri analizi teh dveh grafikonov vidimo, da se pri peti največ nesreč v ponedeljek in torek. Bralec si naj sam poišče vzroke za to ugotovitev. Vsekakor je prav, če bo v bodoče tudi ponedeljek ravnoopravni dan z ostalimi dnevi v tednu.

Varnostni tehnik

Vesela kronika

Skoro bi zamudila današnjo številko. Sem se namreč pridružila skupini mladih ljudi, ki so opazovali transport tkalskih strojev v II. nadstropje predilnice. Zginila sem šele, ko nas je nekdo pobaral, češ če bi vi gledalci stroj prijeli, bi ga hitreje prenesli na svoje mesto, toliko vas je. Tako hudo menda ni bilo, pa vseeno...

Modernizacija ni manjva ampak zahteva časa. Ob tako lepi cesti, kakršna povezuje sedaj naš kraj z ostalim svetom, bi bilo prav, če bi zgradili še poseben parkirni prostor, kjer bi se lahko zbirali naši kolesarji pred startom domov. Na ta način bi imeli drugi vsaj prostor za nadaljevanje lastne poti. Če pa parkirnega prostora ne bo, pa prosim sodelavce, da odstopijo malo prostora pred cesto in na cesti tudi drugim ljudem.

Podobno velja tudi stalnim nakupovalcem v naši trgovini. Kupite, če imate denar, samo toliko prostora pustite, da bomo ostali nemoteno iz tovarne prišli, sem še pobarala znane obraze, ki so »zopet« čekali na listke pred trgovino (vratarnico). Veš Špela, so hiteli nekateri z opravičilom, to je pa zato, ker nas je sedaj več.

Danes na primer čakamo za sosedovo mamo. Trije bomo vlekli številke, kupili bomo pa na tisto, ki je najnižja. A tako, sem se začudila svoji zaostalosti in ravno še videla, kako je tram padel sodelavki na nogo. To je bilo smeha od onih — okoli prvega nadstropja predilnice, kjer so gruš podirali. Opravičeval se za to nesrečo ni nihče, ker pravijo, možje tam gori, da je bilo dovolj prostora na poti in je prizadeta hodila tam, kjer ni imela kaj iskati. Prav imajo eni in drugi, le kaj bi rekli, če bi nesreča zahtevala življenje — če nič drugega, smejali se sigurno nebi.

Stavimo, sem vpila oni dan, da bodo za novo pisarno obratovodje naše tkalnice okna na dvoriščno stran naredili šele, ko bo že vse gotovo in bo šlo delo po tisti melodiji — Jovo na novo —!

Za redukcijo sedaj že vsi veste, nič čudnega, saj je električnega toka res malo. Zanimivo je le, kako se redukcija v naši sosesčini objavi. Za dva primera sama vem, za ostale mi pa pomagajte zvedeti. No eden je, da so luči v stanovanjskem bloku (na stopnišču) gorele v čast redukciji 3 dni in tri noči. Kriv menda za to je Insa avtomat. Kdo pa je kriv za dnevno razsvetljavo okoli naše tovarne tudi ob času redukcije, ne vem. Po pameti, sem rekla, ko je znanka iz tkalnice ali pripravljavnice ravno hitela sodelavki pripovedovati, da jo bo »po gobcu mahnila«, če ne bo tiho. Kaj hudiča se pa vidve dajeta, sem jih pobarala, pa pravi ena, da bi šla rada z njimi na izlet v Begunje, druga pa je njej trdila, da ni prostora, drugim pa, da je že prestara. Ne tako, prestar ni nihče, četudi je že starejši in upajmo, da bomo to tudi mi nekoč. In starejši zaradi tega tudi nimajo gobcev, pa kaj bi, še Dedka mrza pravočasno pobaram, da bo našim biljeterjem (to je tistim osebam, ki v kinu Induplati vstopnice trgajo) koš za kupone prinesel. Veste, je le prehudo, če si po predstavi ogledate tiste razmetane listke tam okoli. Če so koši predragi pa jim, ljubi Dedek mrza, večje žepe prinesi.

Seveda imam še veliko željo za Dedka mrza in za kino. Kadar toka med predstavo zmanjka, prinesi prosim naši kinoobiskovalski mladini vsaj malo olike ali pa upravi kina nekaj denarja, s katerim bo krila neprodane vstopnice, če bo taki mladini vstop v kino Induplati prepovedala.

Za konec še nekaj. Prav gvišno ste že opazili, da so ga za zadnjo številko za spremembo enkrat v tiskarni povozili. Namesto številke 10. oktober 1959 so namreč napisali številka 9. september 1959. Kaj več tu ne morem pripomniti kakor to, da pričakujemo tozadevno opravičilo iz tiskarne, kjer so greh naredili. Objavijo pa lahko svoje kar v tej rubriki.

Vidite kaj vse se nabere za eno samo številko in kaj vse bi še lahko napisala, pa bom raje počakala do prihodnjici, do tedaj pa

na svidenje

Vaša Špelca

Draga Špelca!

Naša dolžnost je, da se opravičimo, obenem pa skušamo naš greh pojasniti.

Pri našem delu imamo opravka z nagajivcem in hudomušnežem, ki nam večkrat kakšno zagode. Imenuje se tiskarski škrtat. Pritihotapi se, ko se ga najmanj nadejamo in nam kljub pazljivosti zamenja črko ali vrsto ali naplete kaj drugega, če pa ga zasačimo, se nam izmuzne med prsti in že nam ponagaja na drugem koncu.

In vidiš, tudi pri Konoplanu mu je enkrat uspelo. Nam je bilo za to zelo žal in če nam škrtat kdaj uspe ujeti, Ti ga pošljemo, da ga pokažeš svojim sodelavcem.

Zanima nas, če imate tudi pri Vas kakšnega podobnega »škrtata«, kako mu je ime in če se Tebe, Špelca, kaj boji?

V upanju, da bo preklicani škrtat v bodoče priza našal Konoplanu, Te prisrčno pozdravlja

Dušan

Personalne spremembe

VSTOPI:

1. Brodar Maksimiljan, delavec v predilnici, vstopil 1. 10. 1959.
2. Hribar Marija, uslužbenka v komerciali, vstopila dne 1. 10. 1959.
3. Jeras Jožefa, mokra predica, vstopila dne 1. 10. 1959.
4. Kukovec Konrad, delavec na ekonomiji, vstopil dne 1. 10. 1959.
5. Luteršek Alojz, delavec v predilnici, vstopil dne 1. 10. 1959.
6. Majdič Franc, delavec v oplemenitilnici, vstopil dne 1. 10. 1959.

IZSTOPI:

1. Pavšek Viktor, tekstilni tehnik, izstopil dne 26. 9. 1959, odšel na odsluženje kadrovskega roka.
2. Kokalj Dominik, delavec v oplemenitilnici, izstopil dne 22. 9. 1959, samovoljno zapustil delo.
3. Brojan Zinka, tkalka, izstopila dne 26. 9. 1959, izstopila sporazumno z upravo podjetja.
4. Deisinger Stefka, tkalka, izstopila dne 26. 9. 1959, na lastno željo.
5. Zupan Marinka, previjalka v pripravljalnici, izstopila dne 29. 9. 1959, sporazumno z upravo podjetja.
6. Rataj Ana, mokra predica, izstopila dne 30. IX. 1959, sporazumno z upravo podjetja.
7. Korbar Franc, tekstilni tehnik, izstopil dne 30. 9. 1959, na podlagi odpovedi.
8. Ložar Marija, previjalka v pripravljalnici, izstopila dne 30. 9. 1959, upokojena.

9. Spende Francka, predica v suhi predilnici, izstopila dne 30. 9. 1959, sporazumno z upravo podjetja.
10. Omahna Alojzija, tkalka, izstopila dne 8. 10. 1959, samovoljno zapustila delo.
11. Stare Franc, dvoriščni delavec, izstopil dne 10. 10. 1959, samovoljno zapustil delo.
12. Per Marija, mokra predica, izstopila dne 15. 10. 1959, samovoljno zapustila delo.

POROČILI SO SE:

1. Urbanija Marinka iz sklad. gotovega blaga, poročena Bernot.
2. Zabukovec Lado, nadmojster tkalnice.
3. Zagar Slavko, psiholog.

Sporočila filmov kina Induplati

- 14.-15. novembra »Werra Cruz«, ameriški barvni film.
- 18.-19. novembra »Luksuzna ladja«, ameriški barvni film.
- 21.-22. novembra »Princ študent«, ameriški barvni-cinemascope.
- 25.-26. novembra »Ples na vodi«, ameriški barvni cinemascope.
- 28.-29. novembra »Tamango«, francoski barvni-cinemascope.
- 2.-3. decembra »Cadet Roussel«, francoski barvni film.
- 5.-6. decembra »Primate tatu«, ameriški barvni film.
- 9.-10. decembra »Cajnica«, ameriški barvni-cinemascope.
- 12.-13. decembra »Rimske zgodbe«, ital. barvni-cinemascope.

Uprava kina Induplati

Uganite - Uganite - Uganite

Samo pet pravih odgovorov in enega napačnega smo prejeli za našo zadnjo skrivnostno sliko. Enostavno rešitev so le nekateri »POGRUNTALI«. Dobitnik Konoplanove nagrade je stalni reševalec KLANČAR LOJZE iz tiskarne, ki je v svojo rešitev napisal pravi odgovor, da predstavlja skrivnostna slika SPREDNJI DEL KAROSERIJE NAŠEGA OSEBNEGA AVTOMOBILA OPEL KAPITÄN, katerega so prav gotovo vsi videli.

Za našo zadnjo skrivnostno sliko povišujemo nagrado za pravilni odgovor na 1000 din. Želimo, da bi jih več sodelovalo pri reševanju. Odgovor, napisan na listek pa oddajte do petka, 25. decembra v tiskarno uredniku Konoplana. Ne zamudite lahkega zaslužka. Enkrat bo tudi vas doletela sreča, prav tako, kakor je tokrat tov. Klančarja.

Kar hitro uganite in svojo rešitev oddajte v uredništvo!!!

KAJ JE TO?

